

**Analýza mzdové, věkové
a vzdělanostní struktury
pracovníků knihoven v ČR 2012**
Výsledky průzkumu

Praha, Sekce VK SKIP, 8.11.2012

Zlata Houšková

Odpovědi

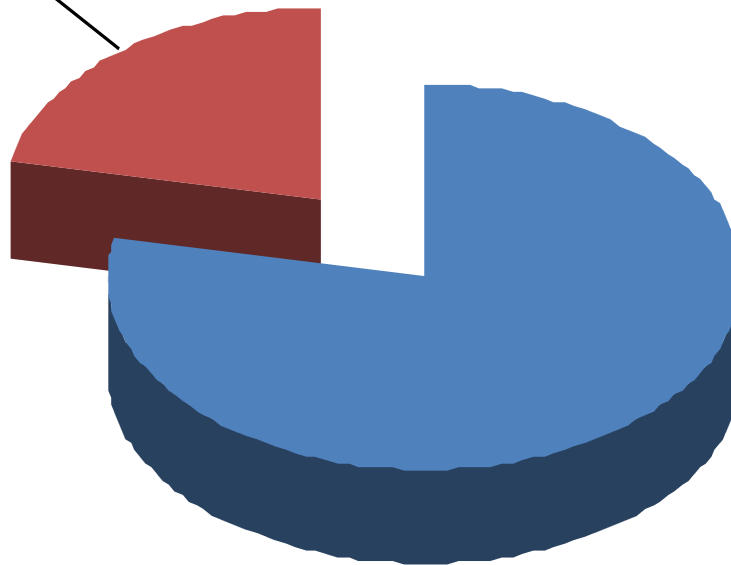
- Dotazníky vyplnily **862 knihovny** (**676** knihoven obcí, krajů, MZK a NK ČR; **186** knihoven specializovaných), tj. o **41** respondentů **méně** než v roce 2004
- Knihoven měst a obcí odpovědělo významně více
- Velké knihovny (krajské, ústřední specializované, knihovny v městech s počtem obyvatel nad 100 000), zaměstnávající více než polovinu všech pracovníků odevzdaly ve stejném počtu jako v předchozím ročníku
- Údaje celkem za **6455 pracovníků** knihoven v ČR, resp. za **5060 knihovnic/knihovníků**

Účast v průzkumu

Knihovny zúčastněné v průzkumu

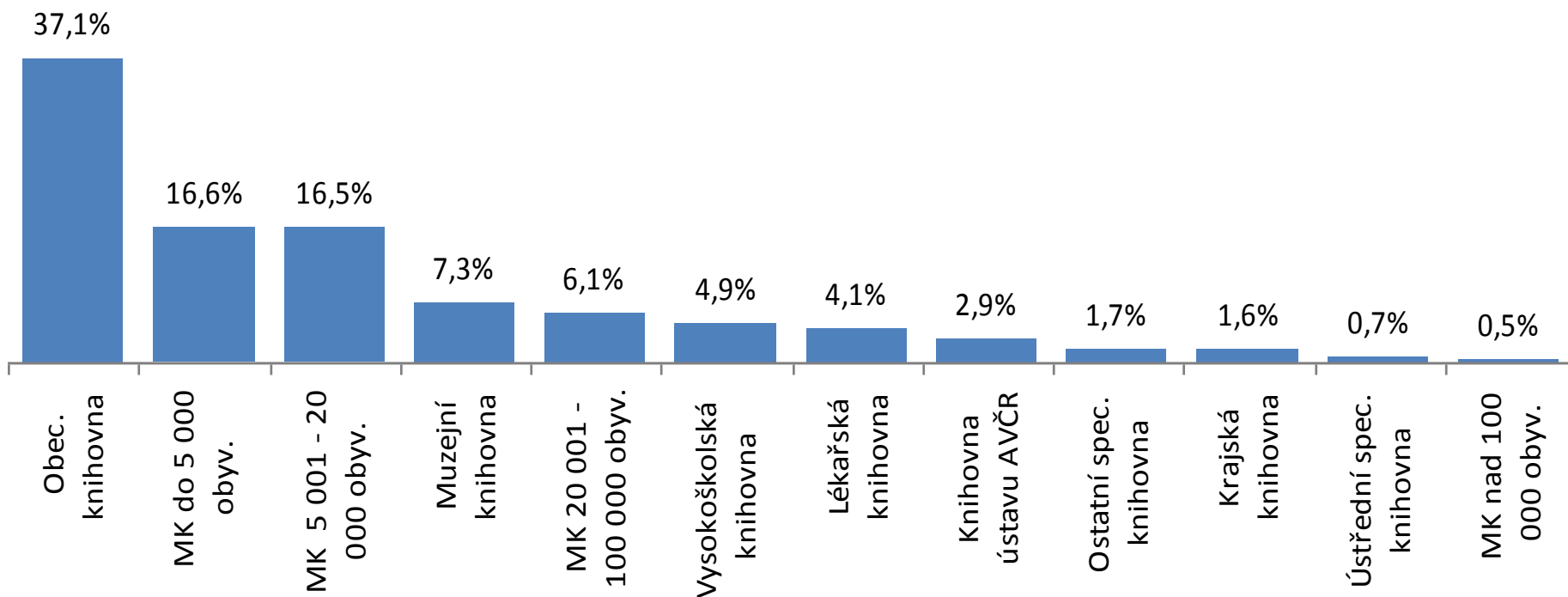
Specializované
knihovny celkem;
186; 22%

Veřejné
knihovny celkem;
676; 78%

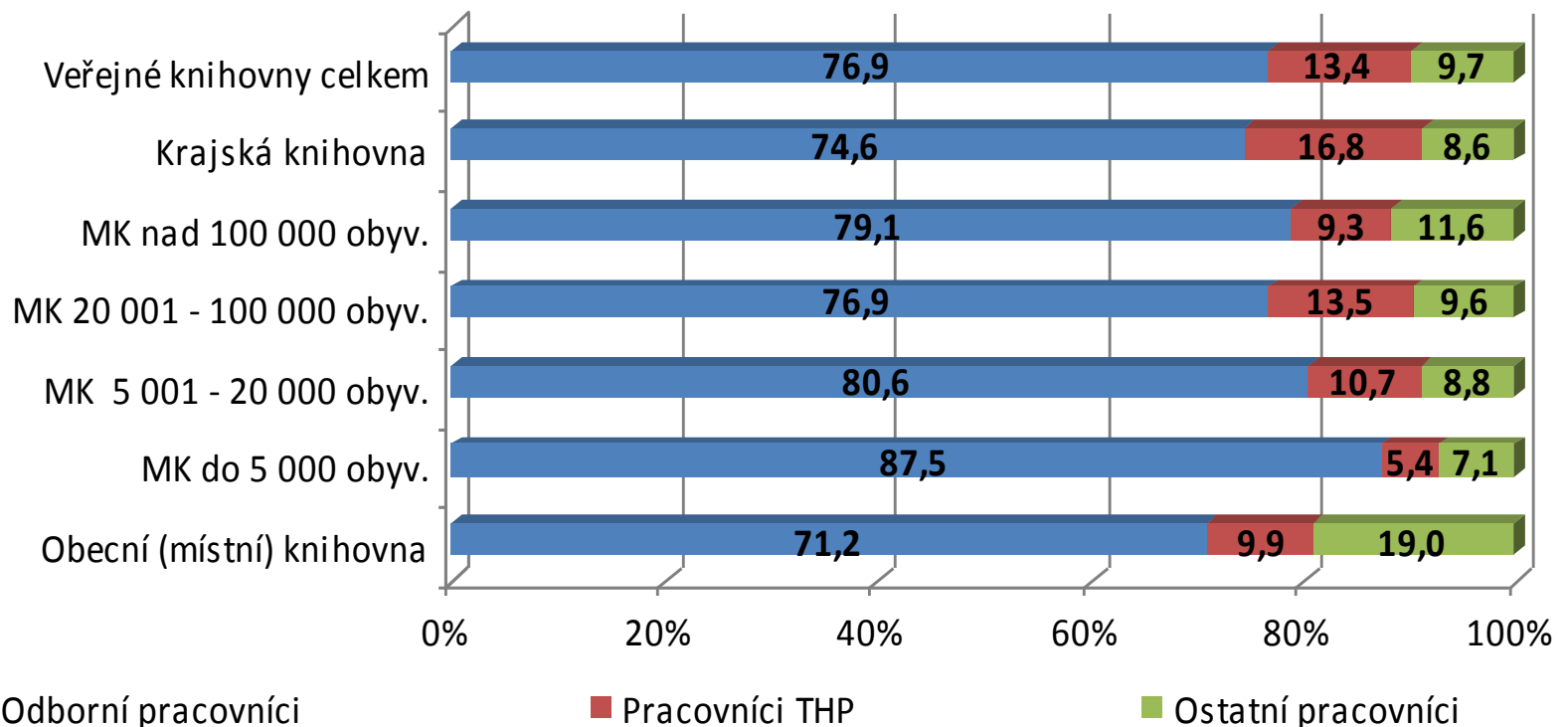
Účast v průzkumu

Knihovny zúčastněné v průzkumu dle zastoupení

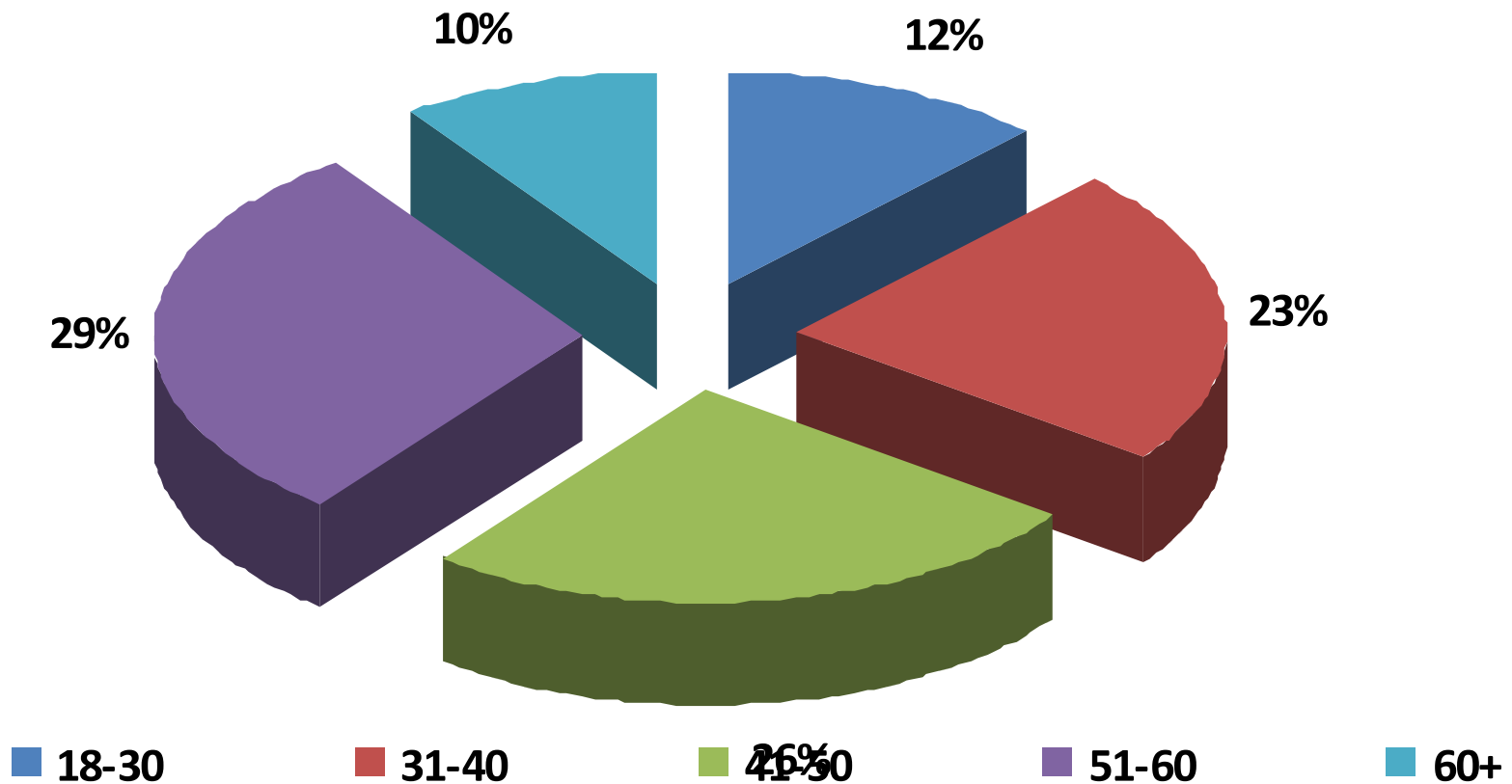
Počty knihovníků – VK

Složení zaměstnanců veřejných knihoven

Věk knihovnic/knihovníků

Věkové složení knihovníků

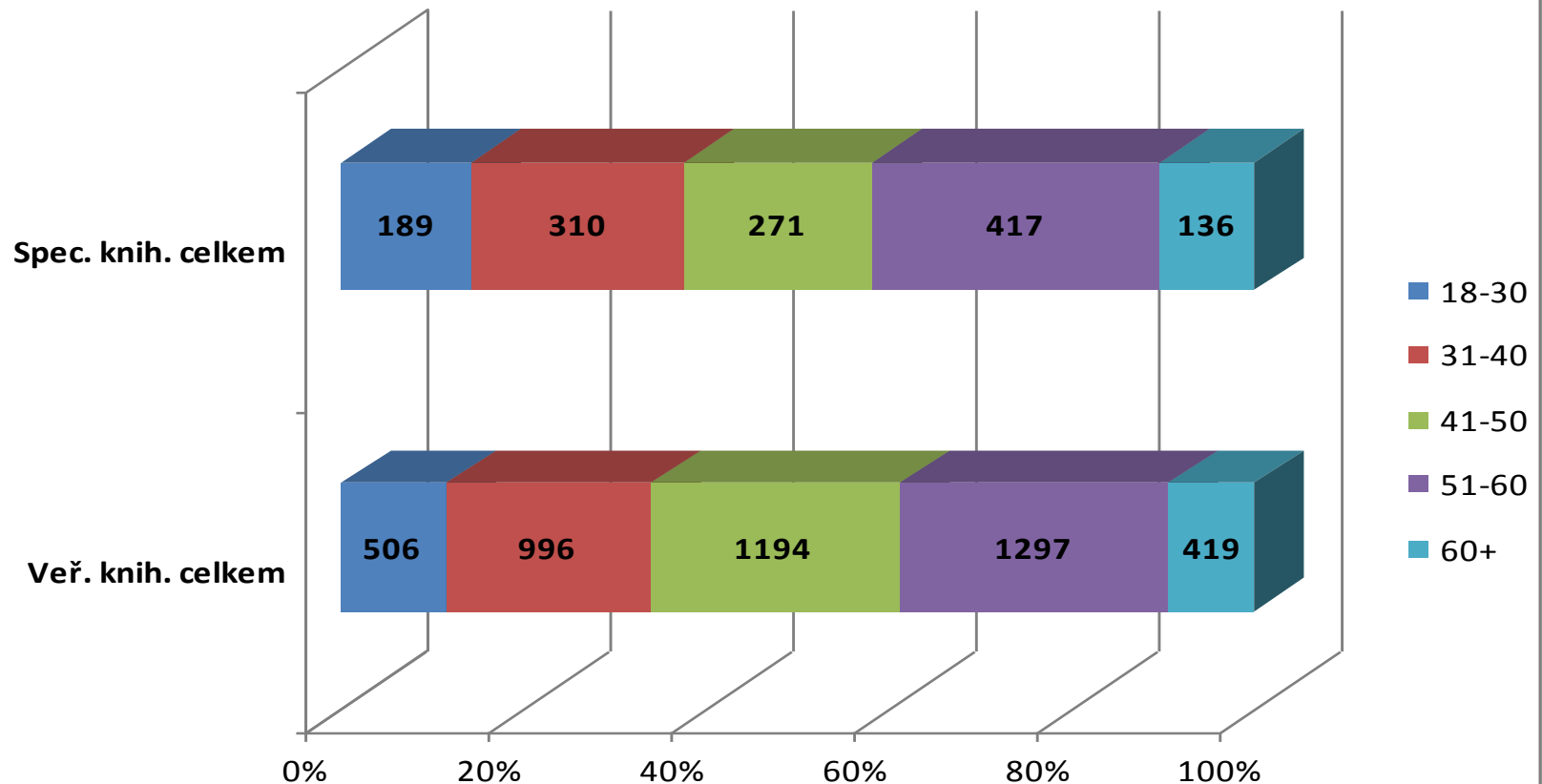

Věk knihovnic/knihovníků

- ♀ **Téměř 40%** odborných pracovníků/knihovníků (39,6%) je ve věku **nad 50 let**, z toho téměř 10% nad 60 let
- ♀ Mladí **do 30 let** tvoří pouze **12,1%**
- ♀ Necelou čtvrtinu (22,8%) tvoří pracovníci mezi 31 – 40 lety a čtvrtina (25,5%) je ve věku 41 – 50 let.
- ♀ **Ve srovnání s předchozími průzkumy je situace horší – početně vzrostla nejstarší skupina a v průměru došlo k poklesu skupiny nejmladší.**
- ♀ Kategorie mezi 30 a 50 lety je nadále obecně nejpočetnější, ale její převaha je v některých skupinách knihoven jen malá

Věk knihovnic/knihovníků

Věkové složení knihovníků

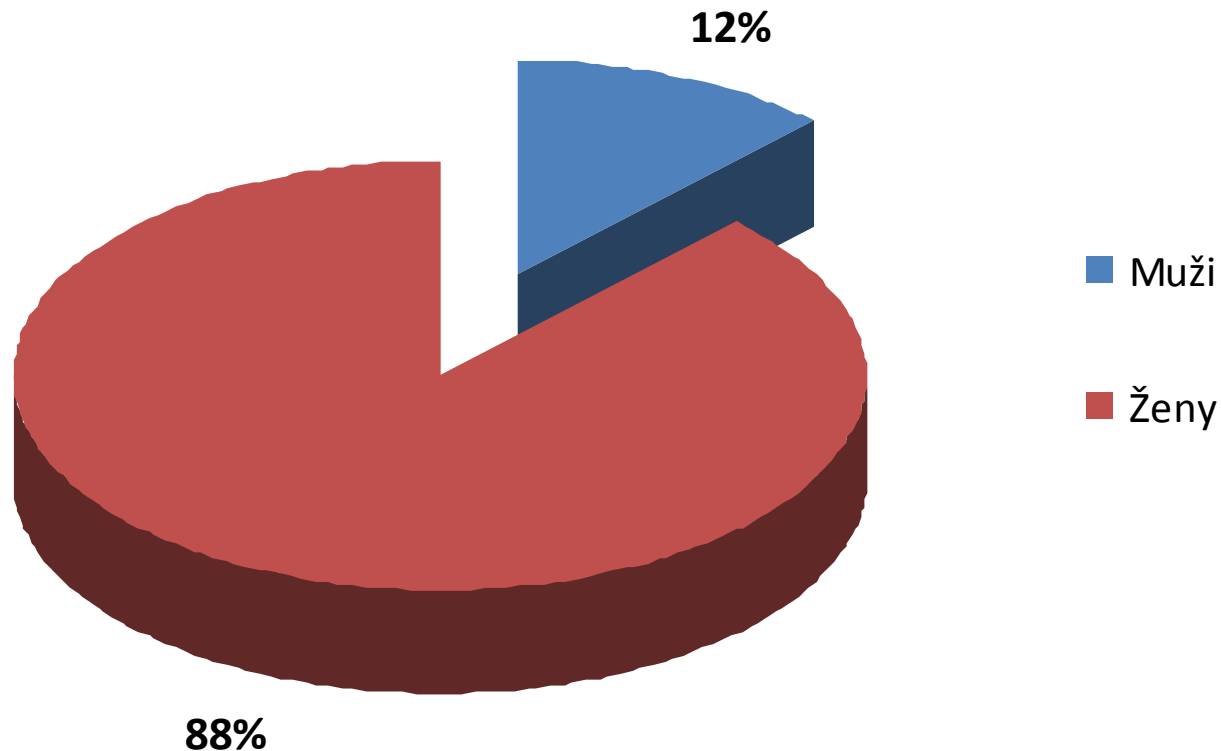

Věk knihovnic/knihovníků

- † „**Nejstarší**“ jsou **obecní knihovny** (50,9% knihovníků ve věku nad 50 let a pouze 8,8% mladých do 30 let), **knihovny lékařské** (48,7% pracovníků nad 50 let a 10,3% do 30 let) a **ostatní specializované knihovny** (49,1% pracovníků nad 50 let).
- † „**Nejmladší**“ jsou **městské knihovny v sídlech nad 100 000 obyvatel** (15,1% pracovníků do 30 let a 34,3% pracovníků nad 50 let) a **knihovny vysokoškolské** (16,1% pracovníků do 30 let a 40,5% nad 50 let).

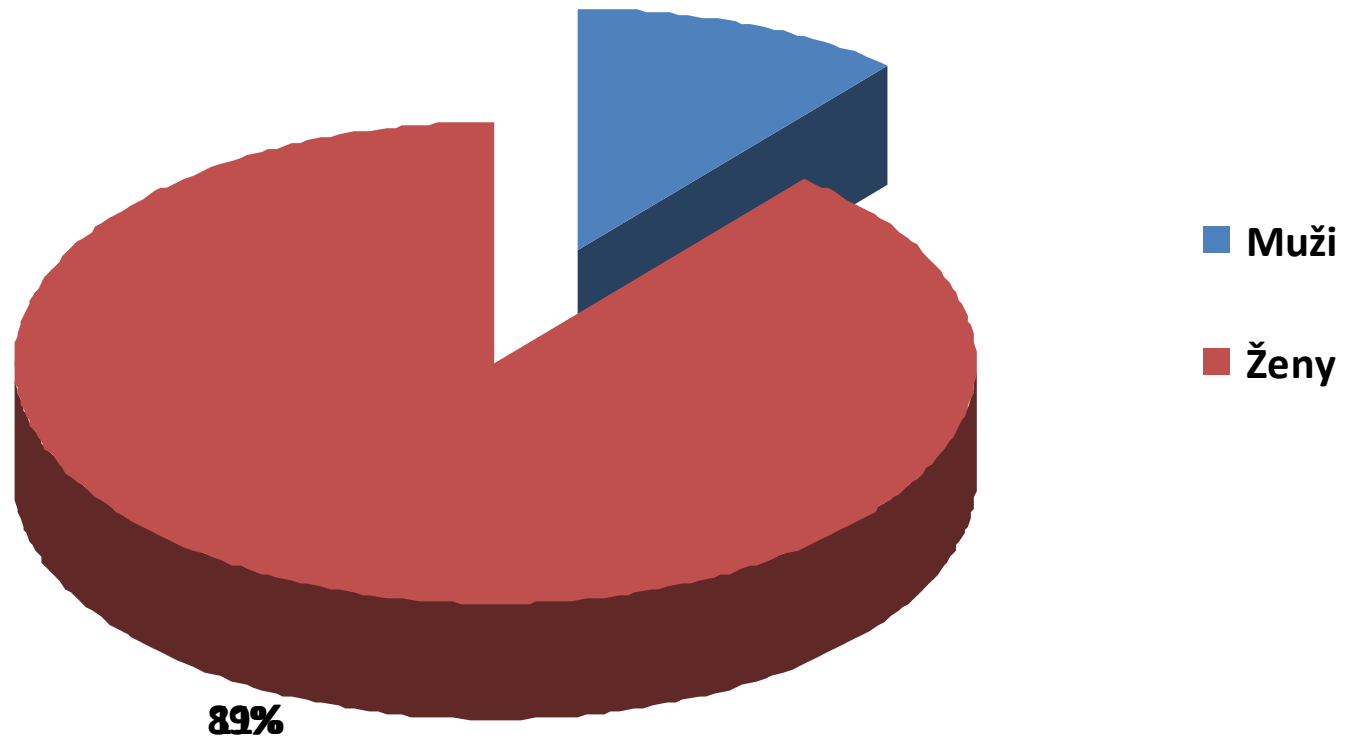
Struktura knihovnictva dle pohlaví

Složení pracovníků knihoven podle pohlaví

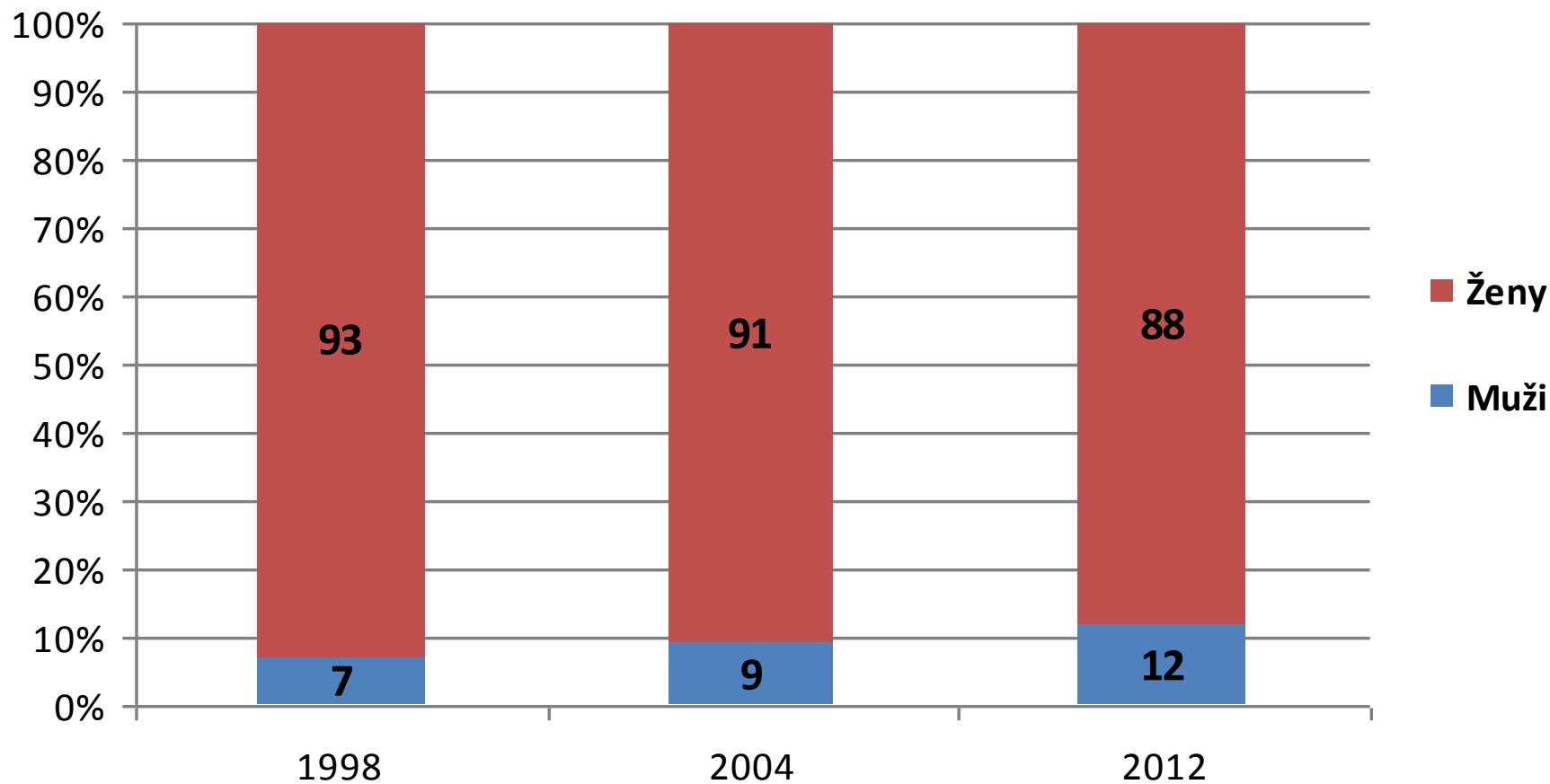
Veřejné knihovny

Složení pracovníků veřejných knihoven podle pohlaví

Vývoj

Vývoj složení knihovníků podle pohlaví

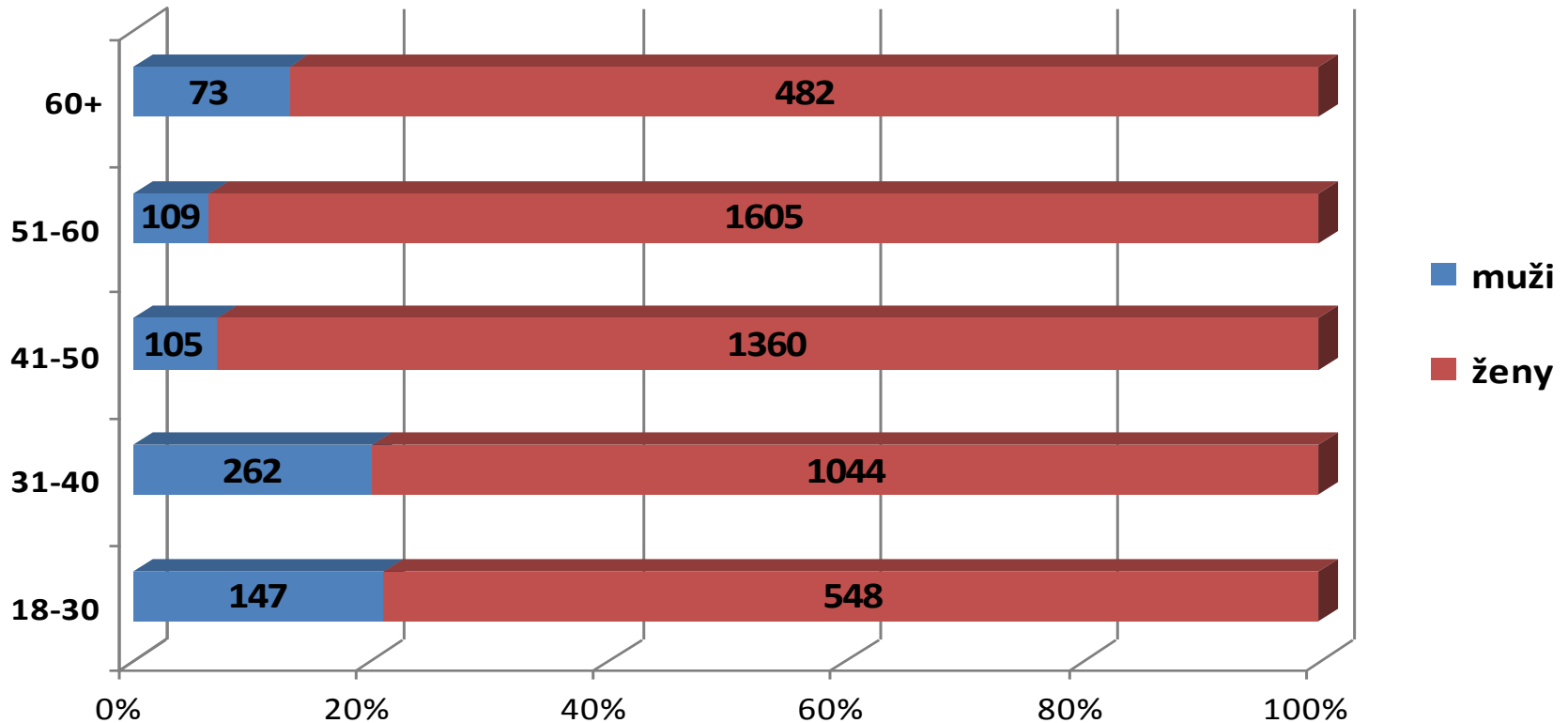

Struktura knihovnictva dle pohlaví

- 👤 **Nejsilnější feminizace: knihovny měst a obcí; od 92% (města s 20 – 100000 obyvatel) do 96% (města s 5 – 20000 obyvatel)**
- 👤 **Pouze v městských knihovnách v sídlech do 5000 obyvatel je feminizace nižší – 87%; v krajských knihovnách pracuje dokonce 17% mužů**

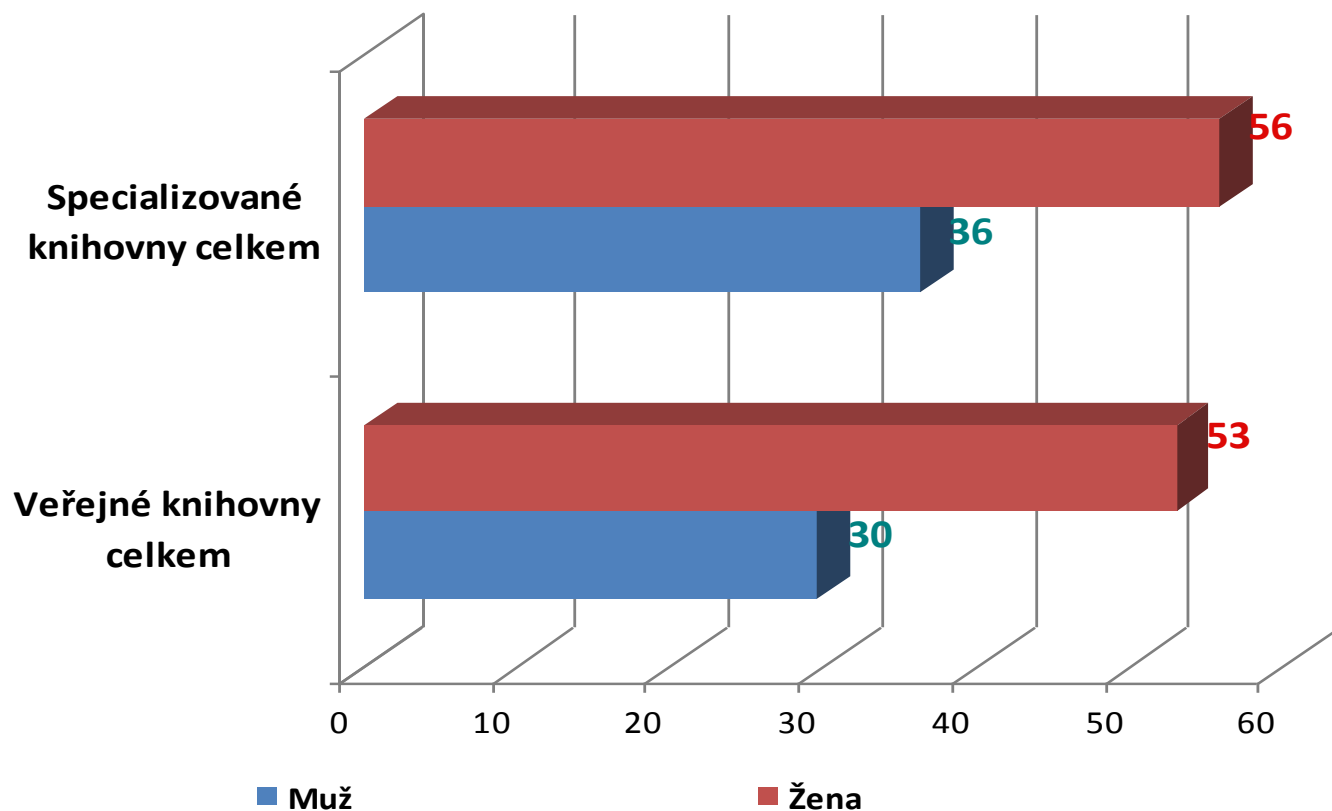
Struktura knihovnictva dle pohlaví a věku

Složení knihovníků podle věku a pohlaví

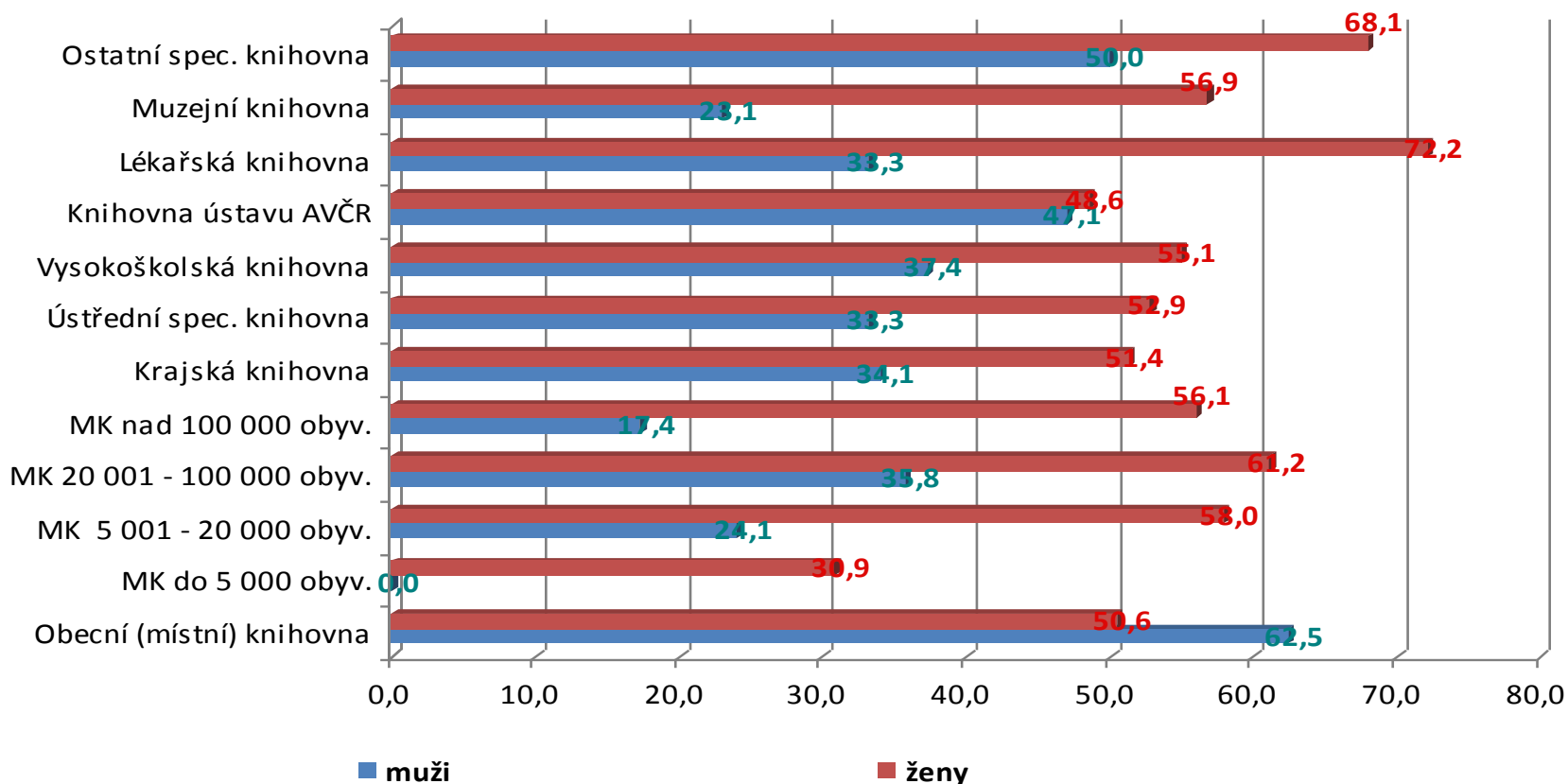
Věrnost instituci

Procento odborných pracovníků zaměstnaných v knihovně nad 10 let

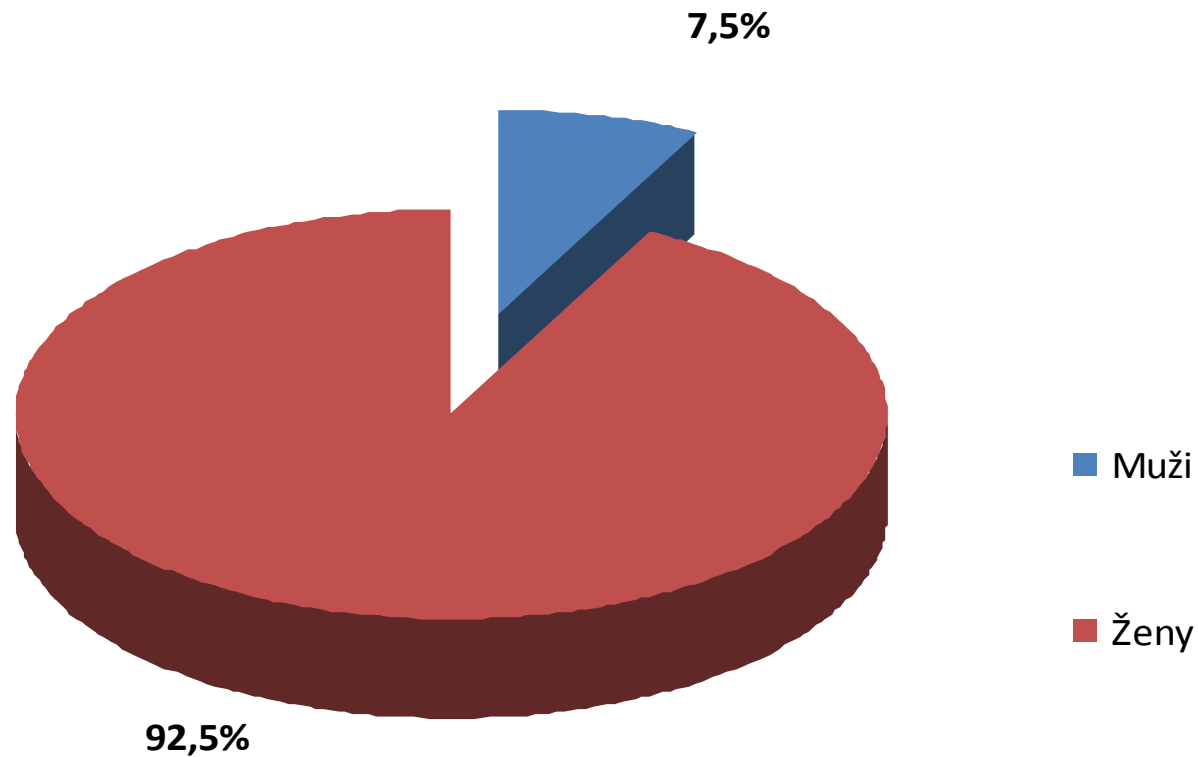
Věrnost instituci

Procento odborných pracovníků zaměstnaných v knihovnách více než 10 let

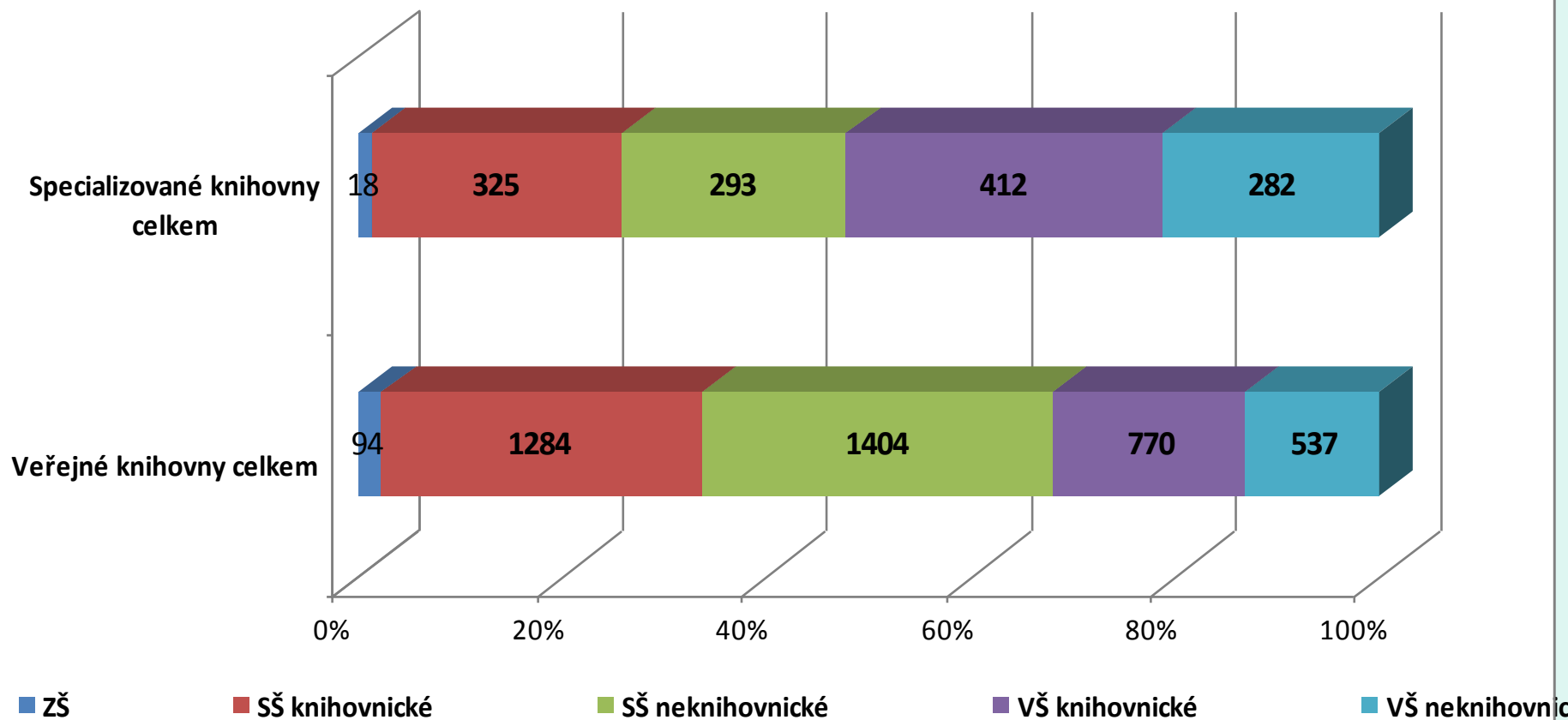
Věrnost instituci

Složení pracovníků pracujících v knihovnách více než 10 let

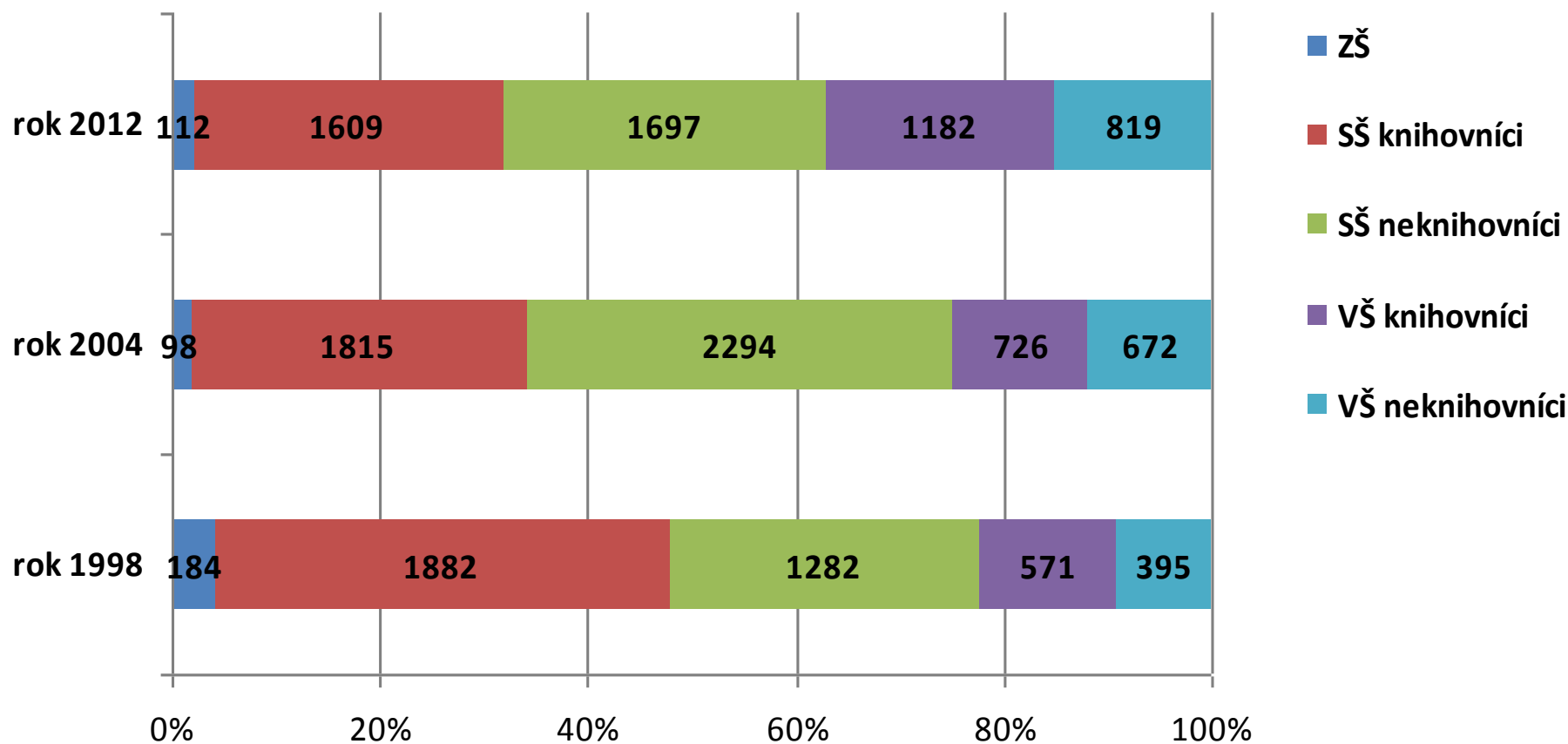
Vzdělání knihovnic/ knihovníků

Skladba knihovníků dle dosaženého vzdělání

Vzdělání – vývoj

Skladba knihovníků dle dosaženého vzdělání - srovnání

Vzdělání knihovnic/ knihovníků

- 👤 **Nejpočetnější: středoškoláci s knihovnickým vzděláním (30%), dále středoškoláci z neknihovnických oborů (22%)**
- 👤 **Vysokoškoláci v magisterské úrovni: knihovničtí 14%; neknihovničtí 12%**
- 👤 **Bakaláři: celkem 8% zaměstnanců (5% knihovnických, 3% z neknihovnických oborů;**
- 👤 **VOŠ knihovnické: 3%, neknihovnické 1%**
- 👤 **Gymnazisté: 9%**
- 👤 **Nižší vzdělání: 2% (základní či středoškolské bez maturity)**

Vzdělání knihovnic/ knihovníků

- 👤 **Vyšší vzdělání v knihovnách specializovaných**
- 👤 **Nejvzdělanější: knihovny AV ČR (s vyšším než středoškolským vzděláním 60% knihovníků), ústřední specializované knihovny (56% pracovníků s vyšším vzděláním), knihovny vysokoškolské a muzejní (52% pracovníků s vyšším vzděláním).**
- 👤 **VK: nejvyšší vzdělání krajské knihovny (44% pracovníků s vyšším vzděláním).**
- 👤 **Nejnižší vzdělání: knihovny měst do 5000 obyvatel (17% knihovnic/knihovníků vyšší než středoškolské vzdělání) a knihovnách obecních (22% pracovníků s vyšším vzděláním).**

Vzdělání knihovnic/ knihovníků

- † **Úroveň vzdělání ve VK znatelně vzrostla; počet vysokoškoláků v magisterském stupni o téměř 4%; celkově ve VK na odborných knihovnických místech 30% vysokoškoláků, méně výrazný vliv absolventi VOŠ**
- † **Pokleslo procento knihovníků se ZŠ nebo SŠ bez maturity**
- † **Ale pouze v lékařských knihovnách a největších městských knihovnách (sídla nad 100000 obyvatel) na pozici odborného knihovníka žádný takový pracovník**
- † *Ve všech ostatních typech knihoven takoví pracovníci jsou, nejčastěji v knihovnách obecních (5%). V těchto knihovnách jde často o jediného zaměstnance → nepříznivý ukazatel.*

Základní počítačová gramotnost – vývoj

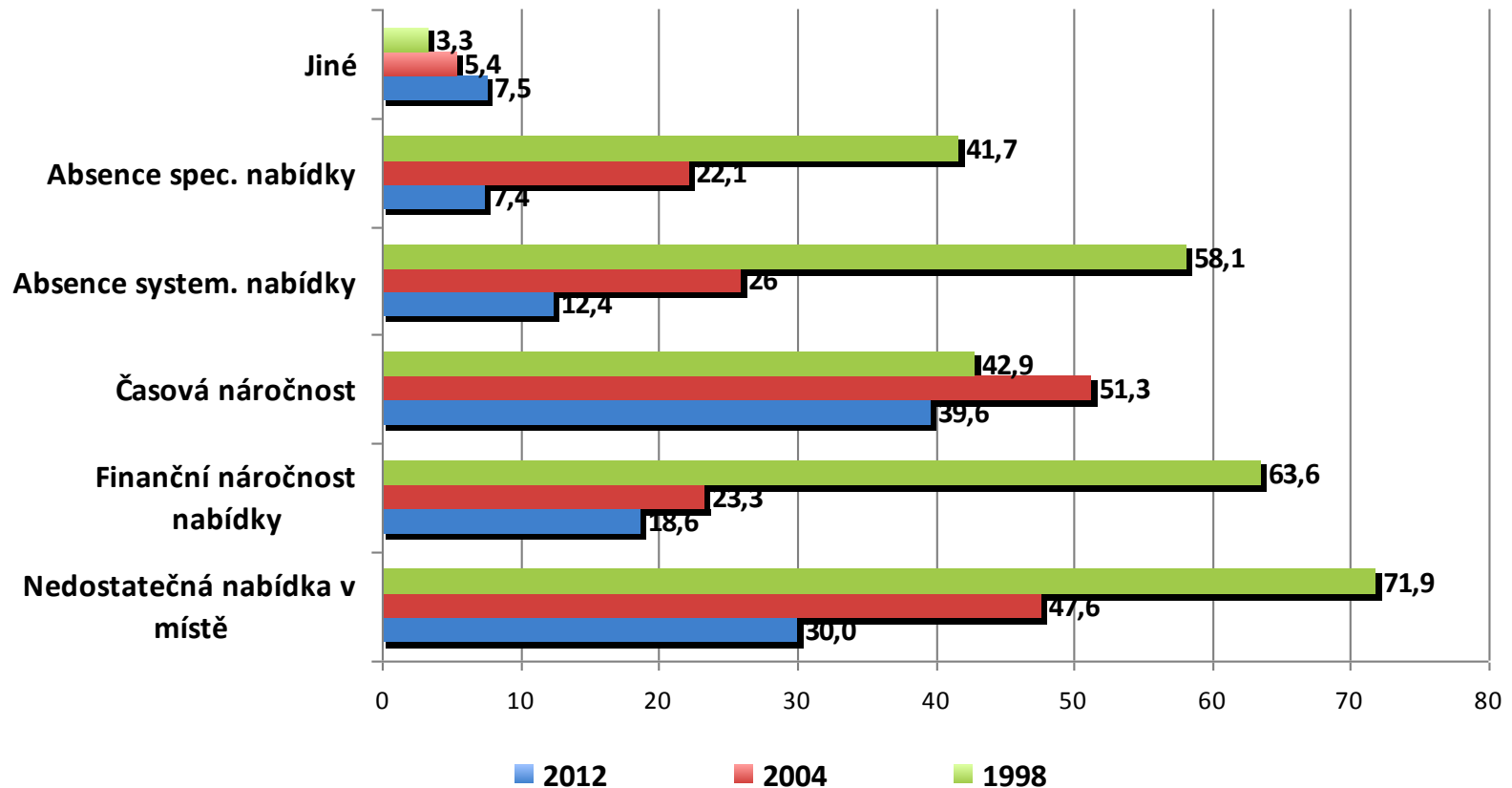
- ✚ **AKS: SK – trvalé zlepšování; VK zhoršení proti roku 2004 (noví knihovníci?)**
- ✚ **Tiskový editor: SK – téměř 100%, výrazné zlepšení; VK – horší situace než v r. 2004 (???)**
- ✚ **Tabulkový procesor: významné zlepšení v obou skupinách, přesto stále hodně knihovníků neumí; zlepšení rasantnější u VK**
- ✚ **Grafické editory: zlepšení výrazné u obou skupin, ale stále kvantitativně naprosto nedostatečné**

Základní počítačová gramotnost – vývoj

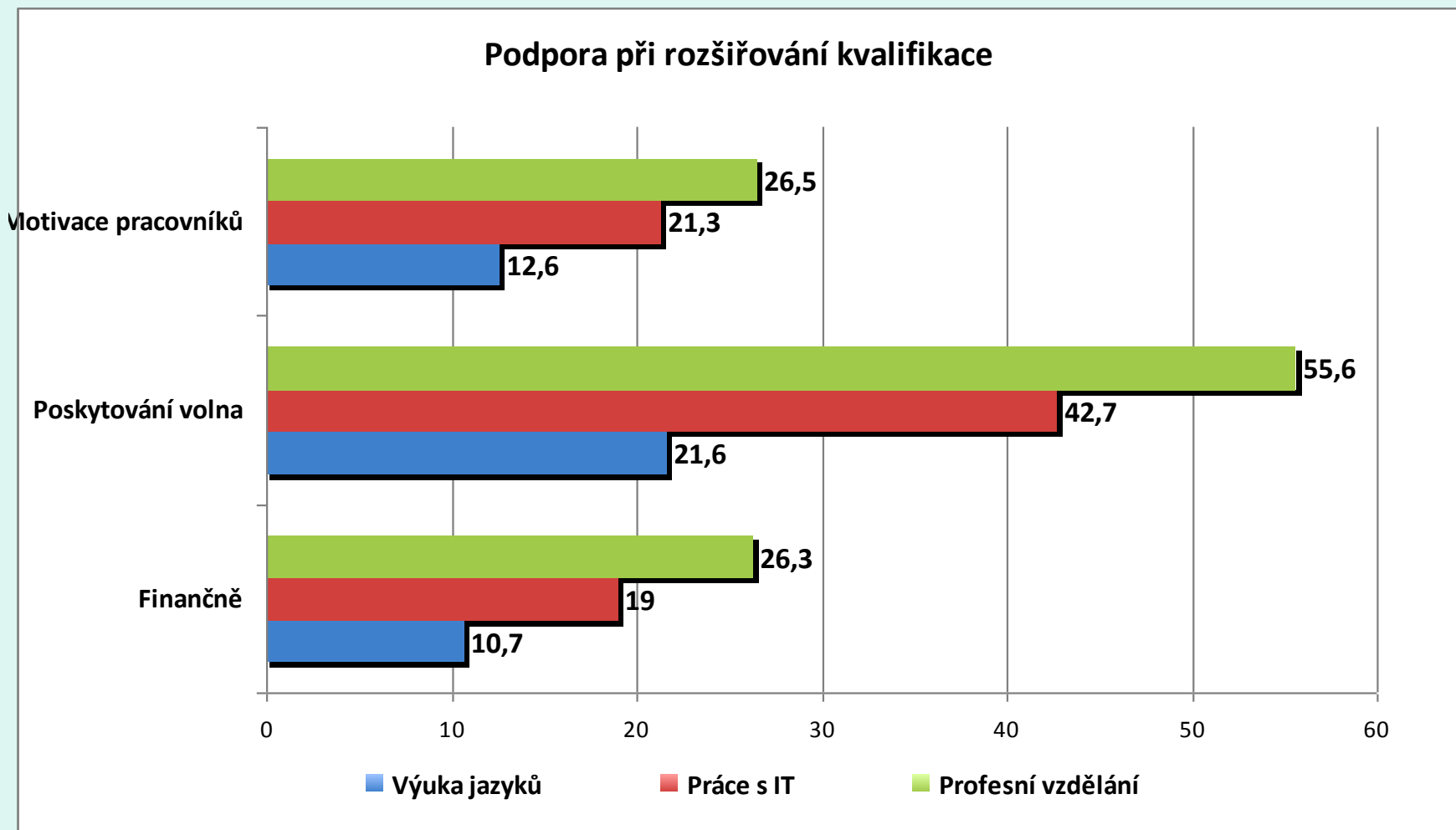
- 👤 **Prezentace:** u obou skupin významné zlepšení, je ještě co dohánět
- 👤 **Tvorba databází:** naprosto nedostatečné ve VK (nedělají žádné své databáze?); výsledek téměř vypadá jako chyba, jak málo; ale vyhráno není ani u SK
- 👤 **Web:** rasantní zlepšení v obou skupinách, zejména u VK
- 👤 **Rešerše:** velmi problematické u VK, málo kompetencí, zlepšení nepatrné; také velká část SK žádné rešerše – situace nutná ke zlepšení

Problémy s nabídkou vzdělávání

Pocítované problémy na straně nabídky vzdělávacích aktivit - veřejné knihovny
srovnání %

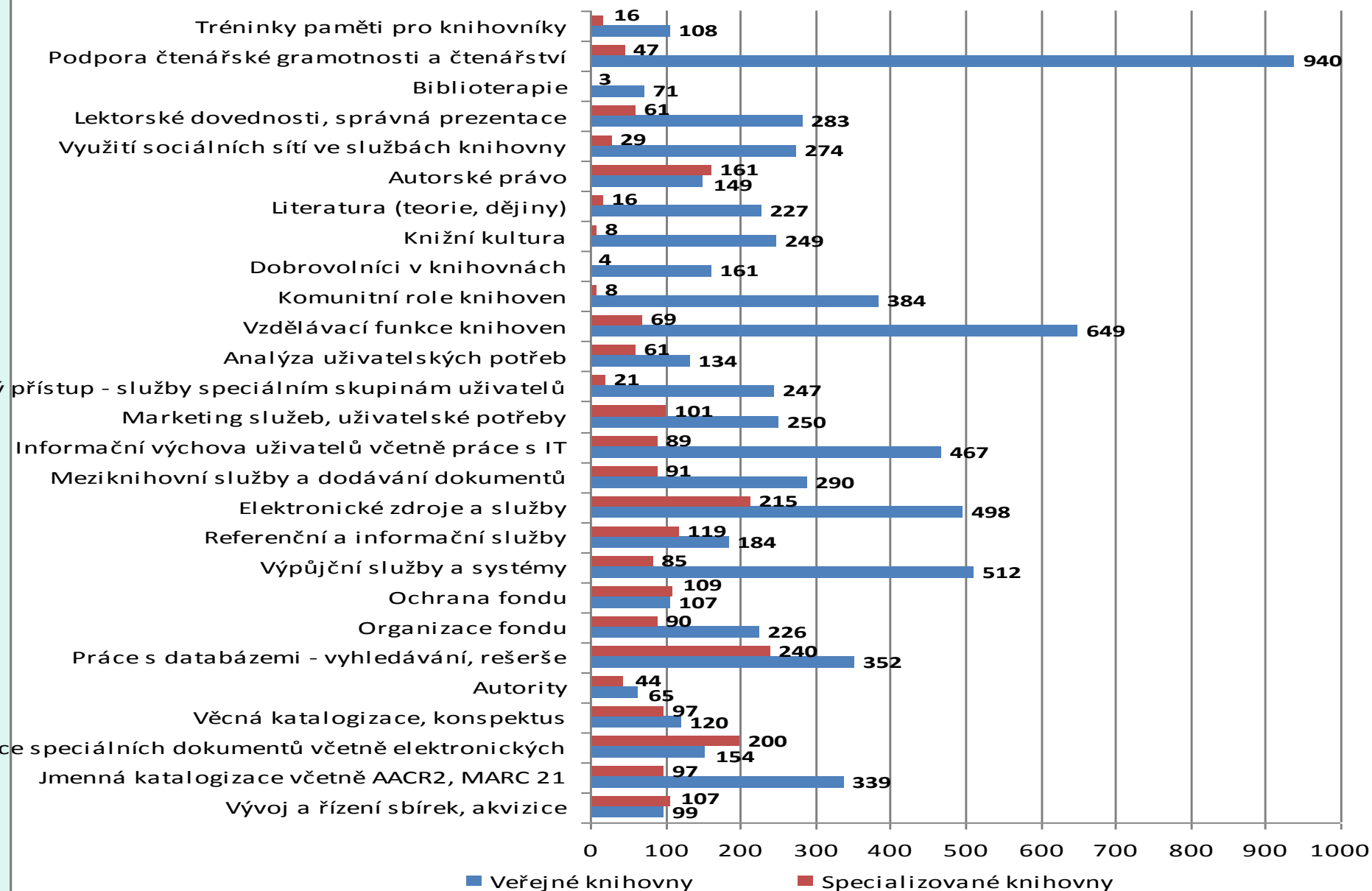
Podpora při rozšiřování kvalifikace

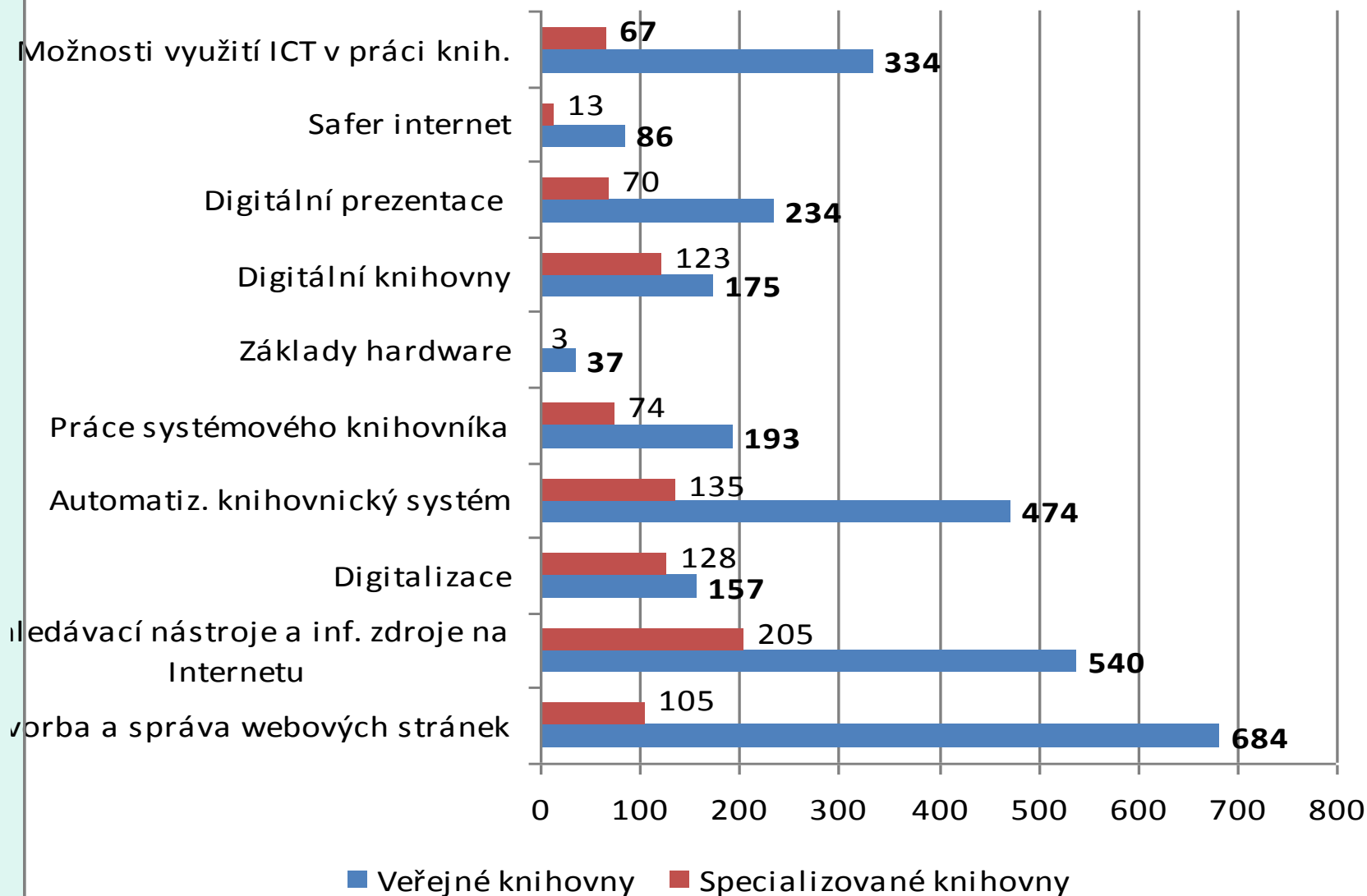
Priority v oblasti managementu (VK, SK)

Právní minimum	1	1
Projektový management, příprava projektů	2 (1)	2 (1)
Ekonom. minimum	3	3
Public relations	4 (5)	5 (5)
Komunikace v organizaci	5 (3)	4 (4)
Hodnocení výkonu, činnosti, benchmarking	6	8
Týmová spolupráce	7 (6)	6 (6)
Firemní kultura	8	10
Personální management	9 (9)	7 (8)
Strategie a řízení procesu změny	10 (8)	9 (7)
Fundraising, ekonomika podniku	11 (7)	11 (9)

Priority dalšího vzdělávání knihovníků v oblasti základních knihovnických činností

Priority dalšího vzdělávání knihovníků v oblasti informačních technologií

Publikování podrobných výsledků do konce r. 2012

Děkuji za pozornost

Kontakt:

Zlata Houšková

Národní knihovna ČR, Klementinum 190, 110 00 Praha 1

mobil: 603-844-932, tel. 221-663-330

e-mail: zlata.houskova@nkp.cz